

**בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק**

בג"ץ 8987/22
בג"ץ 532/23
בג"ץ 179/23
בג"ץ 99/23
בג"ץ 2985/23

התנועה למען איכות השלטון בישראל

ע"י ב"כ ד"ר אליעד שרגא ו/או תומר נאור ו/או אריאל ברזילי
ו/או הידי נגב ו/או גילי גוטוירט ו/או רחלי אל-שי ו/או רותם בבלי-
דביר

ו/או תמר באום ו/או אורי הס ו/או דנה פרימור-אזר
מרח' יפו 208 ירושלים, ת.ד. 36054 ירושלים 91043

טל': 02-5000073 ; פקס: 02-5000076

ה ע ו ת ר ת ב בג"ץ 8987/22

האגודה לזכויות האזרח בישראל ואח'

ע"י ב"כ עו"ד יונתן ברמן ואח'
ממשרד ד"ר רענן הר זהב, אדלשטיין, ברמן עורכי דין
רחוב ברזל 32 (בניין A, קומה 5), תל אביב
טל': 03-5602225 ; פקס: 03-5601755
דוא"ל: yonatan@heblaw.co.il

וכן ע"י ב"כ עו"ד גיל גן-מור ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
נחלת בנימין 75, תל אביב
טל': 03-5608185 ; פקס: 03-5608165
דוא"ל: gil@acri.org.il

ה ע ו ת ר י ס ב בג"ץ 532/23

סיעת העבודה בראשית מרב מיכאלי

על ידי ב"כ עו"ד עומרי שגב (מ.ר. 75956), אור ירקוני (מ.ר. 68998)
ואורי אלדר (מ.ר. 84594)

שד' שאול המלך 8 (בית אמות משפט), תל אביב 6473307

טלפון: 03-6956032 ; פקס: 03-6955956

ה ע ו ת ר ת ב בג"ץ 179/23

1. חבר הכנסת, מיקי לוי

2. חבר הכנסת, יואב סגלוביץ'

באמצעות גזית-בקל, עורכי דין
מרח' החשמונאים 107, תל אביב
דוא"ל: office@gbc-law.co.il

טל: 03-6733331 ; פקס: 03-6733338

ה ע ו ת ר י ס ב בג"ץ 99/23

1. ועדת המעקב העליונה לענייני האזרחים הערבים בישראל
2. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל (ע.ר. 580312247)

כולם ע"י ב"כ עוה"ד עדי מנסור ו/או נארימאן שחאדה-זועבי ואח'

מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רח' יפו 94, ת"ד 8921, חיפה 31090
טל': 04-9501610; נייד: 052-6763217; פקס: 04-9503140

ה ע ו ת ר י ם ב נ ג"ץ 2985/23

נ ג ד

1. הכנסת
2. הוועדה המיוחדת לדיון בהצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (סמכויות)

המשיבות 1-2 באמצעות הלשכה המשפטית בכנסת
משכן הכנסת, ירושלים
טל': 02-6408636; פקס: 02-6753495

3. חבר הכנסת איתמר בן גביר
המשיב 3 ע"י עוה"ד נדב העצני או עוה"ד אורית יפת
מרח' החרתום 19, בית בינת, ירושלים
טל': 02-6240999; פקס: 02-6235888

4. המשרד לביטחון פנים
5. מפכ"ל המשטרה, רב-ניצב קובי שבתאי
6. משטרת ישראל
7. היועצת המשפטית לממשלה, עו"ד גלי בהרב מיארה
ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
מרח' צלאח א-דין 29, ירושלים 9711052
טל': 02-6467011, פקס 073-3925590

ה מ ש י ב י ם ב נ ג"ץ 8987/22

1. הכנסת
באמצעות הלשכה המשפטית בכנסת
משכן הכנסת, ירושלים
טל': 02-6408636; פקס: 02-6753495

2. השר לביטחון לאומי
המשיב 2, ע"י עוה"ד נדב העצני או עוה"ד אורית יפת
מרח' החרתום 19, בית בינת, ירושלים
טל': 02-6240999; פקס: 02-6235888

3. משטרת ישראל
4. הממשלה
המשיבים 3-4 ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
מרח' צלאח א-דין 29, ירושלים 9711052
טל': 02-6467011, פקס 073-3925590

ה מ ש י ב י ם ב נ ג"ץ 532/23

1. מדינת ישראל

2. משטרת ישראל

3. המשרד לביטחון הפנים

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

טלפון: 073-3925590; פקס: 02-6467011

4. כנסת ישראל

על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת

קרית בן גוריון, ירושלים

טלפון: 02-6408636; פקס: 02-6408650

ה מ ש י ב י ם ב ב ג ״ ץ 179/23

1. השר לביטחון הפנים, ח"כ איתמר בן גביר

3. היועצת המשפטית לממשלה

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

טלפון: 073-3925590; פקס: 02-6467011

2. הכנסת

על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת

קרית בן גוריון, ירושלים

טלפון: 02-6408636; פקס: 02-6408650

ה מ ש י ב י ם ב ב ג ״ ץ 99/23

1. הכנסת

על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת

קרית בן גוריון, ירושלים

טלפון: 02-6408636; פקס: 02-6408650

2. השר לביטחון לאומי

המשיב 2, ע"י עוה"ד נדב העצני או עוה"ד אורית יפת

מרח' החרתום 19, בית בינת, ירושלים

טל: 02-6240999; פקס: 02-6235888

3. היועצת המשפטית לממשלה

המשיבה 3 על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

טלפון: 073-3925590; פקס: 02-6467011

ה מ ש י ב י ם ב ב ג ״ ץ 2985/23

תגובה מטעם משיבי המדינה לבקשה העותרת בבג"ץ 8987/22

למתן צו ארעי

1. בהתאם להחלטת כבי ממלא מקום הנשיא ע' פוגלמן, מוגשת תגובת משיבי המדינה לבקשת

העותרת בבג"ץ 8987/22, למתן צו ארעי אשר ימנע את המשך קידום פיטורי המפכ"ל

(להלן: **הבקשה**).

2. ביום 27.5.24 שלח השר לביטחון לאומי אל המפכ"ל מכתב בו הוא מזמנו לשימוע טרם שיגבש את המלצתו לממשלה בעניין הקדמת סיום כהונתו.

מכתבו של השר לביטחון לאומי מיום 27.5.24 צורף כנספח ב/1 לבקשה.

3. בעקבות זאת, שלחה היום, 28.5.24, היועצת המשפטית לממשלה לשר לביטחון לאומי מכתב בו נכתב בין היתר: "השבוע הודיע המפכ"ל, כי פנה אליי ודיווח כי אתה שב וחורג מסמכותך כלפי משטרת ישראל. סמוך לאחר מכן הודעת למפכ"ל, כי אתה מזמנו לשימוע". בנסיבות אלו קבעה היועצת המשפטית לממשלה:

"סמיכות הזמנים מעוררת חשש כבד, כי במסווה של טענות עקרוניות כביכול נגד המפכ"ל אתה מבקש "להענישו" על כך שביקש למנוע ממך להתערב באופן פסול בעבודת המשטרה, וכל זאת שעה שאתה פועל לכאורה בניגוד להחלטה מפורשת של בג"ץ. כן מתעורר חשש כבד שאתה מבקש להעביר מסר לכל שרשרת הפיקוד במשטרה, למען ייראו וייראו".

נציין כי ההחלטה המוזכרת במכתבה של היועצת המשפטית לממשלה, היא החלטת כבוד השופט י' עמית מיום 19.3.23, אשר ניתנה במסגרת ההליכים דנן, בה נקבע בין היתר:

"ברי כי השר אינו רשאי להתערב בפרטי הביצוע האופרטיבי של המדיניות האמורה, ואינו רשאי ליתן הנחיות קונקרטיות אגב התרחשותם של אירועים פרטניים. עניינים ופרטים אלה נתונים לשיקול הדעת המבצעי-האופרטיבי של הדרגים המקצועיים של המשטרה והמפקדים בשטח, על פי הנסיבות המשתנות והתנאים בשטח.

מכאן, שאין השר רשאי ליתן הנחיות מבצעיות בדבר הדרכים ליישום מדיניותו, אופן השימוש בכוח באירוע כזה או אחר, דרכי השימוש בכוח, האמצעים לפיזור הפגנות, התנאים הנוגעים לזמן, למקום ולאופן עריכת האירוע וכיו"ב. על מנת למנוע מחלוקות בעתיד, הרי שגם "אזכור" של המדיניות במהלך אירוע מבצעי קונקרטי שעה שזה עודנו מתנהל, עלול להתפרש כהנחיה אופרטיבית."

עוד הוסף במכתבה של היועצת המשפטית לממשלה, כי זימון מפכ"ל לשימוע היא החלטה מנהלית כבדת משקל, ומכתב הזימון לשימוע אינו מציג תשתית כאמור "זהו פגם משמעותי בפני עצמו והוא מעצים את החשש לפיו שיקולים זרים הנחו אותך בפעולתך". על כן, קבעה היועצת המשפטית לממשלה כי יש מניעה משפטית לקיום השימוע.

מכתבה של היועצת המשפטית לממשלה מהיום, 28.5.24, צורף כנספח ב/2 לבקשה.

4. נוכח קביעתה הברורה של היועצת המשפטית לממשלה, כי יש מניעה משפטית לקיום השימוע, הרי שלא ניתן היה לקיים את השימוע, כל עוד לא התקבלה החלטה אחרת של בית המשפט. אף אם השר היה בוחר להמשיך בהליך השימוע הרי שפעולה זו היתה בניגוד לדיון, וממילא המפכ"ל לא היה מחויב להתייצב אליו.

לפיכך, הגם שהבקשה לצו ארעי בהחלט מבוססת שכן יש מניעה משפטית לקיום השימוע, מבחינה מעשית, בשלב זה, מתן צו ארעי אינו מחויב.

5. לצד זאת חשוב להבהיר, כי מקרה זה מדגים פעם נוספת את החשש כי עמימותו של תיקון 37 לפקודת המשטרה, מהווה כלי להתערבות אופרטיבית בעבודת המשטרה.

התנהלות השר לביטחון לאומי בעניין זימון המפכ"ל לשימוע, מעוררת חשש כבד כי מדובר בהתערבות נוספת בפעילותה האופרטיבית של המשטרה, אגב אירוע קונקרטי, באופן המנוגד להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 19.3.23, ולעקרון שביסוד צו הביניים מיום 10.1.24. בתוך כך מתעורר חשש כבד, כי השימוע הוא בבחינת "עונש" למפכ"ל על כך שדיווח ליועצת המשפטית לממשלה על הפרת דין לכאורה וחריגה מסמכות לכאורה.

יתרה מכך, השר הודיע הערב לבית המשפט הנכבד, כי לאור עמדת היועצת המשפטית לממשלה כי השימוע אינו חוקי, בכוונתו לבטל את השימוע הנוכחי באופן שייתר את הבקשה לצו ארעי. באותה נשימה הודיע השר, כי בכוונתו להביא בתוך 10 ימים לדיון בממשלה את סיום כהונת המפכ"ל, בהמשך לדו"ח ועדת החקירה לחקר אסון הר מירון. הודעה זו מחזקת את החשש הכבד לפיו שיקולי השר שיקולים זרים הם, שכן עד כה, במשך חודשים, השר לא פעל לסיום כהונת המפכ"ל על רקע הדו"ח, והודעתו באה רק לאחר שהמפכ"ל הודיע כי דיווח ליועצת המשפטית לממשלה על פעולת השר שלא בסמכות ובניגוד להחלטת בית משפט נכבד זה.

לפיכך, יש מקום לחזור ולהדגיש, כי על השר להימנע מהתערבות בפעולות אופרטיביות של המשטרה, וברי כי אם מפכ"ל המשטרה מתריע נגד התערבות שכזו, הרי שניסיון לפגוע בו על רקע זה הוא פסול מיסודו. זוהי חובתו של מפכ"ל המשטרה להתריע מפני הפרת דין והתערבות פוליטית פסולה בעבודת המשטרה, ואין להרתיעו מלעשות כן.

6. באשר לשאלת הזיקה בין הצו המבוקש לבין העתירות דן, כמפורט לעיל מתקיימת כאמור זיקה ביניהם. עם זאת, זימונו של המפכ"ל לשימוע מעורר שאלות גם מתחום סמכות השר למינוי והעברה מכהונה, והתשתית העובדתית הדרושה לשם כך. סוגיות אלה אינן מצויות במוקד ההליכים דן. על כן, ככל שהעותרת תבקש להמשיך ולנהל הליך שיפוטי בעניין הניסיון להעברת המפכ"ל מכהונתו, נראה כי גם מבחינת שיקולי יעילות ההליך, יש יתרון בקיומו של הליך נפרד.

7. בשולי הדברים, נעיר באשר לבקשת העותרת למתן צו שימנע התערבות בהמשך כהונת קצינים בכירים במשטרה עד להכרעה בעתירה (סעיף 24 לבקשה). סעד זה הוא תאורטי וכוללני שאינו מופנה נגד מינוי או העברה מכהונה קונקרטיים. בעניין זה נפנה לתגובת היועצת המשפטית לממשלה מיום 23.4.23 לבקשה למתן צו ביניים מיום 9.3.23 בה התבקש, בין היתר, סעד דומה (ראו פס' 21 לתגובה). בתגובה האמורה נכתב בין היתר כי מינוי קצינים בכירים במשטרה והעברה מכהונתם "צריך להיעשות בתיאום בין המפק"ל והשר, בהתאם לנוהג ולסדר הדברים הרגיל והמקובל [...] [ו]אינו יכול לשמש כלי להתערבות אופרטיבית עקיפה בפעולות המשטרה, בין היתר תוך העברת מסרים בעלי 'אפקט מצנן' לשדרת הפיקוד". כמו-כן, ראו את החלטת השופט י' עמית מיום 27.4.23 בעניין זה.

היום, כ' באייר תשפ"ד
28 במאי 2024

תהילה רוט, עו"ד

סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

דניאל מארקס, עו"ד

ממונה במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

ענר הלמן, עו"ד

מנהל מחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה